

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Vojaška pogodba med Francijo, Ameriko in Angleško.

LDU. Pariz, 1. julija. (DunKU.) Reuterjev urad poroča: Pri slovesu ameriške delegacije je izjavil Wilson, da je pripravljen podpisati pogodbo, v kateri se Zedinjene države

in Velika Britanija zavezuje, da prideta Franciji na pomoč, ako bi jo Nemčija ogrožala.

Italijanski socialisti proti mirovnim pogojem.

LDU. Ženeva, 27. junija. (DunKU.) Italijanski socialistični voditelj Treves je govoril v italijanski zbornici proti mirovnim pogojem, ki jih pravtako obsoja kakor izstradalno blokado. Ta vojna z izstradalno blokado vred je bila biziška in nesramna vojna. Mir, ki ga sklepa sedaj evropska buržuazija,

tira sovražnika v obup. V Versaillesu bodo uničena vsa poročstva za mir. Ta nasilni mir vodi z nezgrešljivo logiko v novo vojno. Mi socialisti bomo pazno čuvali in branili koristi proletariata. Svet se bo zopet zavedel in red se bo povrnil, toda le v socializmu in po socializmu.

Za omiljenje mirovnih pogojev Nemški Avstriji.

LDU Saint Germain, 1. julija. (DunKU.) Dunajski dopisnik »Chicago Tribune« piše: Vprašanja jugo-vzhodne Evrope bodo takrat nehala biti vojna grožnja za svet, ako se bo pošteno, potrpežljivo in neumorno skušalo rešiti sedanje težkoče. Avstrijska mirovna pogodba niti od daleč ni za to sposobna in vsi oni, ki so ta vprašanja študirali na licu mesta, menijo soglasno, da je avstrijska mirov-

na pogodba popolnoma nepravilna dokument, plod, ki je mogel iziti samo iz nepoznanja razmer ali strankarskih interesov. To prepričanje je tako močno, da so zadnje dni ententni poblašenci storili v Parizu energične korake, da bi dosegli revizijo in omiljenje pogodbe, ker bi sicer vse ozemlje razpadlo v kaos in anarhijo.

Pogajanja med Poljsko in Nemško Avstrijo končana.

LDU Dunaj, 1. julija. (DunKU.) Kompenzacijska pogajanja med Nemško Avstrijo in Poljsko, ki jih je svoj čas vodil državni tajnik Zerdik v Varšavi, so bila sedaj na Dunaju zaključena. Glasom dosedanjih uspehov pogajanj dobi Nemška Avstrija iz Poljske mesečno 50.000 ton premoga, in sicer na polovico črnega, na polovico pa ružnega premoga, ki se bo porabil edinole za industrijske namene.

Dolje bodo uvažali iz Poljske v Nemško Avstrijo bencin, petrolej, plinovo olje, dalje surove kože, zgodnji krompir, jajca, gošči, ribe in konje za klanje. Iz Nemške Avstrije pa se bo izvažalo na Poljsko črevlje, obleko, kemijske in elektrotehnične izdelke, kovine, kolarske in papirnate izdelke. Upati je, da bosta obe vladi potrdili zaključek dunajskih pogajanj.

Novi boji med Mažari in Rumuni.

LDU Budimpešta, 2. julija. (Brezžično.) Ogrski brzojavni urad objavlja 2. julija vojno poročilo: Na severni fronti vršijo naše čete zapovedano umikanje po načrtu in v najlepšem redu. Pri Tisza-Löku so manjši rumunski od-

delki prekoračili Tiso v napadu. Bili so uničeni. Most čez Tiso vzhodno od Szolnoka so Rumuni razstrelili. Proti takemu postopanju Rumunov, ki je proti vsemu dogovorom, smo na pristojnem mestu energično protestirali.

Boj proti boljševikom v Rusiji.

LDU Stockholm, 28. junija. (DunKU.) Zakasnelo. Brezžično.) Član začasne vlade v Helsinkih, ki je prišel iz Arhangelska, izjavlja, da po vsej severni Rusiji raste sovraštvo proti boljševizmu. Često se zgodi, da ljudstvo zgrabi posamezne boljševike in jih linča. Opravičeno

je upanje, da se bodo severne armade kmalu združile s Kolčakom. Zadnjih neuspehov Kolčakove armade je krivo samo to, ker je primanjkovalo streliva in orožja. Danes pa ima Kolčak zadosti materiala.

Mirovni odsek v francoski zbornici.

LDU. Versailles, 28. junija. (DunKU.) Zakasnelo.) Kakor javljajo jutranji pariški listi, je zbornica včeraj izvolila mirovni odsek. Od 60 članov komisije jih je dobilo 58 absolutno večino. Longuet in Mayeras nista dobila absolutne večine, tako da se morajo za zadnja dva socialna demokrata volitve še enkrat vršiti. Vsi socialistični poslanci, ki so bili včeraj izvoljeni v odsek, so se izjavili z Longuetom in Mayerasom solidarni in so izstopili iz odseka. Druge volitve je zbornica določila za ponedeljek.

Dolgotrajna stavka končana.

LDU. Pariz, 28. junija. (DunKU.) Zakasnelo. Brezžično.) Stavka kovinskih delavcev, po številu več stotisočev iz pariških delavnic, je po skoro enomesečnem trajanju končana. Ker je svet strokovne organizacije ugotovil, da ni upanja, da bi se sprejele njegove zahteve, je pozval delavce, naj v ponedeljek pričnejo delati.

Rusija protestira.

LDU. Saint Germain, 1. julija. (DunKU.) Glasom »New York Herald« je ruska politična konferenca poslala mirovni konferenci noto, v kateri protestira proti temu, da je bila Rusija izključena od mirovnih pogajanj in podpisa. List trdi, da podpis mirovne pogodbe ne bo imel za posledico niti odprave blokade, niti izročitev ujetnikov. Obe ti dve vprašanji bosta ostali aktualni šele po ratifikaciji.

Mirovno slavlje v Rumuniji.

LDU. Bukarešta, 1. julija. (RDU. Dacia.) Povodom podpisa mirovne pogodbe po nemških delegatih so bile širom starega rumunskega kraljestva slavnosti, zlasti v Bukarešti, kjer je slovesni službi božji prisostvoval tudi kralj Ferdinand s spremstvom, zastopstvom vlade in z diplomatičnimi zastopniki zaveznih držav.

Rumunski poslanik v Parizu.

LDU. Bukarešta, 1. julija. (RDU. Dacia.) Bivši rumunski minister za pravosodje, Viktor Antonescu, ki je določen za rumunskega poslanika v Parizu, je že došel v Pariz ter nastopil svojo službo.

Poljske dobave Rumuniji.

LDU. Bukarešta, 1. julija. (RDU. Dacia.) Načelnik poljske gospodarske misije v Parizu je obvestil rumunsko vlado, da je Poljska pripravljena, dobavljati Rumuniji poljedelske stroje, cink, steklarske izdelke, barve, papir za časnike, svinec in svileni papir.

Stavka v Bukarešti.

LDU. Bukarešta, 1. julija. (RDU. Dacia.) Stavka uradnikov Narodne banke traja še vedno. Minister za notranje stvari Marsescu vo pogaja s stavkajočimi.

Komisija za prehrano Avstrije.

LDU. Basel, 2. julija. (ČTU.) »Baseler Nachrichten« poročajo iz Pariza, da je komisija za prehrano Avstrije končala svoje delo. V poročilo za plačilo dobav mora Avstrija rekvirirati zlati in srebrni denar in vrednostne papirje od privatnikov; razen tega bodo zahtevali, da Avstrija zastavi svoje državne gozde.

Nemški ministri o miru.

LDU Berlin, 30. junija. (Dun. KU — Zakasnelo.) »Deutsche Zeitung« javlja iz Pariza: Zastopnik ameriške agenture »United Press« je prejel od ministrov dr. Della in Müllerja nastopno izjavo: Podpisali smo mir brez pridržkov. Nemški narod bo storil, kar je v njegovi moči, da se prilagodi mirovnim pogojem. Mislimo pa, da bo ententa v lastnem interesu smatrala za potrebno, izpremeniti nekatere določbe, ker jih ni mogoče izvršiti. Menimo, da ententa ne bo zahtevala izročitve cesarja. Nemška osrednja vlada ne bo podpirala napada na Poljsko.

Nameravana pogodba med Nemčijo in Japonsko.

LDU Saint Germain, 29. junija. (Dun. KU — Zakasnelo.) Dopsnik »Chicago Tribune« poroča v svojem listu o priliki, ko opisuje svečanosti pri podpisu mirovne pogodbe v Versaillesu, o pogodbi, ki sta jo med vojno nameravala skleniti Nemčija in Japonska. Ta pogodba, ki je bila sredi oktobra 1918 izgotovljena v velikih potezah, ni bila podpisana zato, ker je ravno pred dnevom določenim za podpis, izbruhnila v Nemčiji revolucija in so Hohenzollernci zapustili deželo. Pogajanja je vodil nemški poslanik v Stockholmu. Hoteli so tudi Rusijo sprejeti v pogodbo, ki je imela za glavni namen izločitev angleških in ameriških interesov v Aziji, politično ločitev Angleške od Amerike ter razdelitev Kitajske, Osrednje Azije, Perzije in Koreje med Nemčijo in Japonsko. Ena izmed pogodbinih točk je določala, da bi Nemčija teritorialno in gnotno, kolikor moč malo morala žrtvovati. Tudi naj bi se sklenila vojaška konvencija za medsebojno varstvo pred angleškimi in ameriškim agresivnimi tendencami.

Nemško brodovje hočejo dvigniti.

LDU. Kopenhagen, 2. julija. (ČTU.) »Times« poročajo, da je poslala angleška admiraliteta prvovrstne tehnike v Scapallow, da bi poizkusili dvigniti potopljene nemške ladje. Gre za zadnji tak poizkus, ker so bili vsi dosedanjí brezuspešni.

Poostrena stavka v Berlinu.

LDU Nauen, 2. julija. (Brezžično.) V splošnem je stavka prej poostrela, kakor izboljšala. Zaradi tehniških ovir je bilo sklenjeno ustaviti promet tudi na mestnih in predmestnih progah, tako, da je sedaj ves promet v Berlinu ustavljen. Vodstva vseh organizacij oficijelno sicer prejkoslej odklanjajo stave; zborovanje zaupnikov društva železniških uradnikov se je izreklo celo s pretežno večino proti stavki. Izid glasovanja v posameznih obratih vendar dokazuje, da peša v teh kritičnih časih vpliv zmernih elementov, ker je vodstvo v rokah brezvestnih ljudi, ki se trudijo zlorabiti uradništvo in delavstvo za svoje temne namene. Položaj se ni poslabšal samo vsled tega, ker se je večina železniških in lesnih delavcev pridružila stavkajočim, marveč mora se poudarjati, da je celo stavarstvo gibanje zgolj politično, ki stremi za tem, da strmo glavi sedanjo vlado in pripravi tla komunističnim ciljem. Ni več dvoma, da podpihujejo iz ozadja celo gibanje dobro znani komu-

nistiški in neodvisni voditelji, katerim, kakor vse kaže, tudi denarnih sredstev ne primanjkuje. Vse uradništvo, delavstvo in sploh prebivalstvo se zatorej nujno svari, naj se ne da zlorabljati in zapeljivati po teh temnih elementih in naj uvažujejo iskustva poslednjih mesecev, ko so voditelji nati-homa izginili, dočim so na množico in uradništvo padle vse zle posledice. Težko jih zadeva že zdaj brezposelnost, uradniki pa bodo po obstoječih zakonih prikrajšani tudi za plačo, ki pripada na do-bo stavke. Razen tega še ni gotovo, ali bodo vsi nastavljeni v svojih obratih mogli zasesti svoja prejšnja mesta.

LDU Vratislava, 29. junija. (Dun. KU — Zakasnelo.) Nad okrajem VI. armade so ponoči razglasili obsedno stanje. Glavni kolodvor so zjutraj zasedle čete po kratkem odporu stavkajočih železničarjev. Državni komisar je odredil za delavce prisilno delo. Vlade čete so zasedle tudi mestno hišo ter zaprle dvorni trg.

Smrtna kazen za grozodejstva.

LDU. Ruščuk, 1. julija. (RDU. Dacia.) Vojno sodišče v Sofiji je obsodilo na smrt na vešalih bolgarskega majorja Kucierja, ki je za bolgarske okupacije moravske doline v Srbiji zagrešil nečuvena grozodejstva na prebivalstvu. Obsojenec je hlinil slaboumnost, toda komisija izvedencev ga je spoznala za normalnega.

Iz pokrajine.

k Osebnosti. Izstop gradbenega svetnika inž. Jana Čapeka in izstop gradbenega komisarja inž. Fr. Mareka iz državne službe je deželna vlada vzela na znanje. Pritrdila je tudi predlogu za nakazilo vdovščine in posmrtni četrti Ani Adamitsch, vdovi po okrajnem tajniku v p. Josipu Adamitschu.

k Finžgarjeva igra »Veriga« je izšla v Novi Založbi v Ljubljani kot 2. zvezek Nove knjižnice v krasni opremi, lepem tisku in finem papirju ter stane 5 K za izvod. G. pisatelj je napisal lep uvod in je dodal knjigi navodilo, da se more igra vprizoriti tudi na manjših odrih. Knjigo je mogoče naročiti pri Novi Založbi v Ljubljani. Natis knjige ni velik, zato sežite naglo po nji, da zaloga prej ne poide.

k Rob. Šolska mladina priredi v nedeljo 6. julija ob pol 16. uri (pol 4.) predstavo. Na sporedu je igra »Trgovka« (dramatska slika), 4 pevske točke in 3 deklamacije. V slučaju deževnega vremena se igra ponovi prihodnjo nedeljo.

k Tujski promet. Ker se je deželna zveza za tujski promet in turistiko na Kranjskem razšla, se ustanovi v svrhu prevzetja, nadaljevanja in razširjenja njenega delokroga »Jugoslovanski generalni komisariat za promet in turistiko v Sloveniji« s sedežem v Ljubljani.

k Most čez Dravo pri Velikovcu. Približno 230 m dolgi, leseni most čez Dravo pri Velikovcu, ki so ga Nemci pri svojem umiku deloma porušili, bodo takoj temeljito popravili oziroma po večini zgradili na novo s porabo železnih nosilcev na lesenih, pilotiranih kozah.

k Zdraviliški dom na Bledu. Deželna vlada je odobrila po strokovnih dognani potrebna popravila in nabavo sredstev za zdraviliški dom na Bledu, ki je bil po avstrijskem in nemškem vojaštvu opustošen.

k Potna dovoljenja iz Celovea se izdajajo v uradu civilnega komisarja dr. Ferjančiča, ki začasno uraduje v šolski ulici (Schulhausgasse) 24.

k V celovski bolnišnici je umrl jugoslovanski vojak Josip Polan, star 24 let.

k Nemška nesramnost. Iz Majšperk pri Ptujski gori nam poročajo: Kdo bi slutil, da se v mali krasno ležeči vasi Majšperk pri Ptujski gori na tako nasramen način zmerja čez častniški zbor in naše vojaštvo. Nemško

misleči veleposestnik Oton Schwarsching se je izjavil tako-le: »Vsi jugoslovanski častniki, vsi so falotiči! Navzoči so zahtevali: »Vzemite to nazaj, gospod Schwarsching!« Jasen in odločen je bil odgovor: »Ne, tega ne vzamem nazaj, tudi vojaki so!« (faloti) Sodbo prepustimo javnosti! Zadeva je naznanjena sodnji in se bo obravnavala vršila dne 8. julija 1919 v Ptuj.

k Roparski napad. Iz Maribora pišejo: Na Zerkovski cesti blizu broda so 26. junija zvečer ob 10. napadli 73 let starega Simona Papeža štirje vojaki-dezertjerji. Grozili so mu z revolverjem in mu vzeli uro z verižico in 120 kron.

k Razpis državnih štipendij za slušatelje na živinozdravniških visokih šolah. Ministrstvo za poljedelstvo razpisuje 14 štipendij za slušatelje veterinarske stroke. Prošnje je vpslati do 15. julija t. l. na ministrstvo za poljedelstvo, oddelek za veterinarstvo v Belgradu, Prote Mateje ulica 62. Obširni razpis je razglašen v Uradnem listu.

k Za begunce. Sprejme se deset delavcev za opeko. Pogoji zelo dobri. Pojasnila daje posredovalni urad za begunce v Ljubljani.

Iz Ljubljane.

1 Poset pri bratih Jovanović. Povabili so me k popoldanski vaji mladih dveh umetnikov. Ko sem vstopil v sobo, kjer sta igrala, sem osupel obstal pred dvema dečkoma, prvi star kakih 15 let, junaške postave, kakršne smo vajeni le pri srbskih mladeničih, drugi, par let mlajši, bujno okroglih, a vendar mišičastih oblik ter zdrave barve. Po kratkem razgovoru z njima, sem že čutil, da nimam opraviti s takozvanimi »čudežnimi otroci«, katerih čudesa je ustvarila dolgoletna dresura, marveč so njih odgovori pričali o samoniklih plodovih, katere je najvestnejša in najskrbnejša vzgoja razvila že v teh mladih letih do neverjetne zrelosti. Zanimivo je, kar sem izvedel od starejšega brata Milana (gostarja), da je namreč položil na dunajski akademiji državni izpit tudi čez vso glasbeno teorijo: harmonijo, kontrapunkt, kompozicijo, instrumentacijo, glasbeno zgodovino in glasbeno literaturo. Razen tega govori oba brata šest jezikov: srbsko, rusko, češko, francosko, angleško in nemško. Njih vzgojitelj mi je povedal, da sta po 14 dnevnom pouku zamogla razgovorjati se z ameriški vojniki v angleščini. S prihodnjim letom se naselita stalno v Parizu, da nadaljujeta srednješolske študije. Tu se je oglasila mati: Na delo deca! Pričela sta s par točkami, katere igrata na koncertu. Moje osupljenje, katero se je ob pričetku igre potrojilo, se je že po prvih trenutkih umaknilo globljim čustvom. Objela me je ona prozorna tančica, katere prepreči vse kritikovanje ter priča le, da te je zamogla močna umetniška sila ujeti v svoje okove. A tudi pri stvarih, katerim je dan bolj zunanji blesk, sem začutil pomennejše prednašanje, kot je to navada pri sličnih umetnikih v tej mladosti. Celo oko je uživalo svojo naslado. Braća (Milan) je z oduševljenimi gibi telesa povečal utis svojega temperamentnega igranja. Največje čudo je pravzaprav 12 leten Duško, kateri se prav malo briga za note, a tembolj sledi doživljanju svojega brata in ga zna enakovredno podkrepiti s svojim spremljevanjem. Nazadnje sem Braća naprosil za en Chopinov »Nocturno« in kar verjeti nisem mogel, da je že do takih globin prodrla njegova šele 15 letna duša. Za izredni umetniški užitek sem se zahvalil s prisrčno prošnjo, da se smem oglasiti drugi dan zopet. M. L.

1 Glasbena Matica. Opozarjamo na današnji koncert, Brata Jovanovića sta so-

rsod, kjer sta nastopila, izzvala v popolnem obsegu senzacijo, doslej v Zagrebu, Osijeku, Beogradu, Sarajevu, na Dunaju in v Parizu. Pri poslušanju teh mladih umetnikov prevzame občinstvo siln entuzijazem, orkan radosti in svečanega razpoloženja. Tako veliko in svečano razpoloženje morejo izvajati le pravi, od Boga nadarjeni umetniki. Dva mila, zdrava, 12- in 15-letna dečka nosita v sebi silen plamen umetnosti, ki zapali srce in dušo k ognju umetnosti. Umetnost teh bratov je absolutna, od rojstva dana. K talentu pa je pridružena še izvrstna, nad vse solidna ševčikova šola, tako da bo ta jugoslovanski biser svetil po celi Jugoslaviji in v par letih po vsem muzikalnem svetu.

I Roditeljski sestanek na IV. mestni šoli se je vršil pri zelo obilni udeležbi staršev v ponedeljek 30. junija t. l. G. šolski zdravnik dr. Mavricij Rus je poučil navzoče v poljudni obliki in zanimivih slikah o uplivu alkohola v higieničnih, socialnih in pekunarnih ozirih. Predavanje je bilo dolgo, a vendar vsem prekratko. Ko je g. doktor govoril že nad poldrugo uro in omenil, da bo kmalu končal, so se matere oglasile, da naj nadaljuje, ker bi ga rade še poslušale. To je znak, da je g. predavatelj ubral pravo struno in da je obvladal povsem predmet predavanja. Dosegel je popoln uspeh; slab učinek alkohola na človeško dušo in telo je slikal v tako pestrih barvah in s tako živo besedo, da je gotovo vsak navzoči oče in vsaka navzoča mati sklenila v svoji duši: Ne, moj sin ne bo pijanec; moja hči ne bo pijanka! To pa je bil namen g. doktorja. Gasi kar je že napol pogorelo, je brezuspešno delo; stari rod izpremeniti bo težko šlo; pijanec se izpreobne, ko se v jamo zvrne; a mladi rod, našo mladino obvarovati pred to kugo, to se nam bo lažje posrečilo, ako vsi merodajni faktorji zastavijo svoje sile v ta namen. Za tako plemenito stremenje pa je pridobil g. dr. Rus vse navzoče pri zgoraj omenjenem sestanku in s tem veliko pripomogel k dosegi smotra, ki za njim stremi šola. G. doktorju bodi tedaj izrečena javna zahvala na njegovem trudu, da bi na ta način pripomogel naši Jugoslaviji do krepkih, krepostnih, zdravih in jakih državljanov; starši, ki so bili pri predavanju so svojo hvaležnost izrazili z živahnim ploskanjem ob koncu predavateljevega govora.

I Tistim, ki se zanimajo za duhove. V gotovih ljubljanskih krogih vlada veliko razburjenje. Kaj se je neki zgodilo? Neki straši, močno straši, duh, ki hodi nazaj, ropota. Sreča so ga »nekateri osebe« tudi videle. Pregnal s podstrešja, kamor »hodi nazaj«, vse stanovalce. Zgodila se je, kakor pravijo, tragedija. V uri duhov je hodil duh krepko gori in doli. Neka poučena oseba ga je nagovorila, duh je pa udaril krepko z nogo: umolknila je. Opogumila se je in ga še enkrat nagovorila, toda prikazen je vprašalko z udarcem na tla zopet »panalal«. Prikazen, kakor se nam zatrjuje, še vedno straši. Tistim, ki se v Ljubljani zanimajo za duhove, in veliko jih je, to sporočamo, da se lahko o pojavu pouče, če hočejo.

I Lastni dom. Za stavbeno zadrugo »Lastni dom«, katere se ustanovila v Ljubljani z namenom, da preskrbi svojim članom cena lastna stanovanje, je deželna vlada sklenila priporočiti osrednji vladi več pobližje podkrepjenih predlogov, katerih ugoditev naj omogoči delovanje in uspeh te zadruge.

I »Mestna zastavljalnica ljubljanska« naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 10. julija t. l. redna mesečna dražba v mesecu novembru 1918 zastavljenih dragocenosti in efektov, (blaga, perila, strojev, koles itd.) od 3. do 6. popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje zadnji uradni dan za stranke pred dražbo.

I Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 22. do 28. junija 1919. Število novorojencev 25, mrtvorojencev 2, umrlih 18; od umrlih je domačinov 9, tujcev 9. Od teh jih je umrlo: za škrlatico 1, jetiko 4, za različnimi boleznimi 13. Za infekcijskimi boleznimi sta obolela in sicer za škrlatico 1 domačin in 1 tujec.

I Absolventinji trgovskega tečaja, večši slov. stenografije, strojepisja, slov. in nem. korespondence ter vseh pisarniških poslov, iščeta službo. Naslov se izve pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.

Repertoir narodnega gledališča.

Opera.

Dne 3. julija, četrtek: »Postiljon iz Lonjumeau«. Abon. B 70.

Dne 4. julija, petek: »Zongler«. Abonma 3/69.

Dne 5. julija, sobota: »Postiljon iz Lonjumeau«. C 70.

Dne 6. julija, nedelja: »Prodana nevesta«. Izven abon. (slavna predstava, ki je bila odigrana 25 krat v tej sezoni).

Zena.

Ž Kako je treba ženskam gojiti lase. Splošno pravilo se glasi: umivajmo si glavo vsak drugi ali tretji teden. Vprašaj me, draga bralka, kako si moraš umivati glavo? Postavimo na mizico najprej veliko posodo za umivanje, vlijmo v njo tople vode, a poleg nje postavimo še eno manjšo posodo z mlačno vodo. Zdaj si češemo lase naprej in jih namilimo s kar mogoče neutralnim milom. Ko so lasje dovolj namiljeni ter izprani, vzemimo velik glavnik, da se temeljito počesemo. Ravno v česanju las z milnimi penami je jedro vse procedure. Da spravimo potem mlo z las, jih možimo z vodo iz pripravljene posode toliko časa, da so popolnoma čisti. Vodo spravimo z las najprej z redkim glavnikom, potem z gostim, a naposled jih posušimo s toplo brisačo. Ker mnoge dame, posebno malokrvne in blede, po umivanju glava boli, jim svetujemo, da si denejo naposled na glavo kapuco iz tople flanele. Tako ostane glava gorka in lasje se vseeno posuše. Lase je treba vedno polagoma sušiti s pomočjo toplih brisač in ne z aparati. Umetnih sredstev za čiščenje las je veliko, pa so vsa bolj ali manj nevarna. To pa iz dveh vzrokov: napravljene so iz izhlapljivih in morda tudi iz vnetljivih snovi. Kakor hitro pridejo njih hlapi v stik s plamenom, se vnamejo lasje. Najprej so rabili petrolej, dokler se ni pripetilo toliko nesreč. Da bencina ne moremo priporočati, leži na dlani. Če pa že rabimo petrolej ali bencin, moramo skrbeti, da ni blizu nas ognja. Ali ta predpogoj se težko izpolni, tudi če se češemo pri belom dnevu. V tem slučaju je sleherna luč nevarna. Pa ker niso niti česalci dovolj previdni,

je najbolje, da takih sredstev ne rabimo. Vsa taka sredstva jemljejo lasem preveč maščobe in kazijo njih življenjsko možnost. Slednje odtegotanje maščobe je napaka, ker se las preveč suši. Še več škode pa trpe lasje, če jih žgemo. Torej je jasno, da lasem največ škodujejo nespametne procedure pri čiščenju las kakor: prepogosto umivanje, razmaščevanje, naglo sušenje ter žganje las. Nekatero dame imajo rajše drugo metodo, ki zdravju las ni škodljiva. Lase močno napudrajo z riževo moko, nakar jih temeljito izkitačijo, da izgine iz njih moka in nesnaga. Pri črnih lasih pa se ta metoda ne obnese. Plavolaske jo pa povsem zagovarjajo. Da ohranijo plavi lasje svojo barvo, se priporoča česanje s pšeničnimi otrobi. Najprej se z njimi glava napudra, nakar se spravijo otrobi iz las z glavnikom in krtačo. Dobro je tudi umivanje glav vsaki četrti ali peti teden s kamiličnim čajem. Ko že govorimo o lasih, recimo še eno o ponarejenih kitah, brez katerih je dandanes tako malo dam. Ponarejeni lasje se morajo drugače negovati kakor živi lasje. Ponarejene lasje je treba zvečer rahlo izkitačiti, a ne počesati. Vsak teden jih je treba čistiti z vodo in z boraksom ter jih nekoliko namastiti s pomočjo krtače z olivnim oljem. Šele zjutraj po toaleti se lasje iznova počesajo.

Po svetu.

s Moderni Metuzalem. Ali hočete doživeti 100 let? Potem pojdite v Kalifornijo, kjer pride na tri milijone prebivalcev 300 starcev, ki so dosegli 100 let življenja. Mnogo jih ima po 100—120 let. Neki stari Indijanez pa niti ne misli na to, da bi umrl pred 150 leti. On se ves čas sonči. Kaj je vzrok dolgemu življenju v Kaliforniji? Dr. Laurent pravi, da povzroča to izvrsten zrak, idealna klima ter plodnost tla, na katerih rastejo tisočletna stebila: »sequia«.

s Bivši avstrijski major obsojen na smrt zaradi vohunstva. Avstrijski major Fluck je vohunil med vojsko v Parizu. S ponarejenimi dokumenti se je izdajal za Irca in je bil sprejet kot uradnik v rusko-azijsko banko. Poročal je o učinkih nemških aeroplanov, ki so metali bombe na francosko ozemlje ter o razmeščanju ameriških čet. Končno so ga izsledili in vojno sodišče ga je obsodilo na smrt.

s Zakladnica milijarderjeva. Usoda ni privoščila Pierpontu Morganu, da bi dočakal dograditve one velike zakladnice, ki sta jo stavila novoyorska arhitekta Trowbridge in Livingstone. Rečena stavba, ki je bila določena, da bi bili spravljene v njej velikanski kapitali Morganove banke, šteje tri nadstropja. Zavarovana je spodaj s silnimi meter debelimi jeklenimi ploščami. Morgan se je sam osebno jako zanimal za stavbo in je s ponosom poudarjal, da bo zakladnica kljubovala najsmelejšim tatovom. Vhod ima troja vrata. Pred vsakimi vrati stoji veliko, 4 metre visoko zrcalo. V poslopje ne more vstopiti nihče, da bi ga straža ne opazila, ki opravlja službo noč in dan.

s Punčiče z žganjem. Neki trgovec z galanterijskim blagom iz Malmö ter njegova žena sta nameravala pred nekaj dnevi odpraviti po parniku, ki je odhajal iz rečenega mesta, 200 punčič. Carinskim uradnikom se je zdela množica punčič sumljiva, zato so si punčiče bolje ogledali. In pri pregledovanju se je res pokazalo, da je imela vsaka punčica v telesu — steklenico likerja.

s Tihotapstvo v Coloradu. Iz Amerike piše: Dva detektiva sta odkrila zapadno od 18. ulice in Kalamathove ceste v Denverju zakopano žganje v 3 čevlje globokem jarku. V jarku je bilo 22 zabojev žganja. Detektiva sta ležala na preži in čakala na tihotapce, ko je pridrdral avtomobil, naložen z žganjem. Tihotapci so razložili žganje, da ga zagrebejo v jarku. Ko so bili zamišljeni v delo, sta njima detektiva zaklicala, naj dvignejo roke kvišku in se podajo. Tihotapci so spoznali, da bi bila vsaka obramba brezmiselna in so se podali. Na avtomobilu sta detektiva našla še 19 zabojev žganja. Policija je bila tihotapcem že dalj časa na sledi, ker je prejela skrivaj obvestilo o potih, po katerih tihotapci prevažajo žganje. Odkar je država Colorado uvedla popolno sušo, je cena žganja silno poskočila, tako da se vedno najdejo ljudje, ki so pri volji prijeti se tihotapstva, ker je v tihotapstvu z žganjem velik dobiček.

s Zdravilstvo v umetnosti. Najboljše halucinacije blaznosti nam nudi Shakespeare. V tem pogledu je treba omeniti le kralja Leara in Ofelijo. V naturalistični dobi pesništva pa se je položaj korenito izpremenil, posebno pri Ibsenu, »kojega dramatične predstavitve so z medicinskega stališča popolnoma neoporečne«. Lombrosovo teorijo o ozkem stiku med ženjem in blaznostjo pobijajo številni znanstveniki. Temu nasproti pa povdarjajo nekateri, da je pri skoro vseh ženjih opaziti patološke pojave, v večji ali manjši meri. Ignacij iz Lole, Grabbe, Swedenborg, Strindberg, Schefel, Dostojewski, Poe, Rousseau so klasične primere za take izjeme. Grabbe je bil pijanec ter je umrl v starosti 34 let. Schefel je v isti starosti zbolel na lahki obliki umobolnosti in je bil poleg tega tudi alkoholik. Strindberg je trpel na melanholijski in Dostojewski in Poe sta bila — epileptika.

s Admiral Kolčak ima danes 41 let. Izhaja iz stare rodovine ruskih pomorščakov. Navtične šole je dovršil z velikim uspehom in je kot mornarski častnik dosegel toliko s svojim znanjem in uspehom, da je bil odločen za pilota v znanstveni ekspediciji barona Trolla, ki je iskal novo sibirsko otočje na severu Špicbergov. Pri ti ekspediciji se je Kolčak odlikoval po svoji energiji in hladnokrvnosti. Pred zimo se je vrnil po nalogu Trolla v Petrograd, da poroča o rezultatih te znanstvene ekspedicije. Ko je led popustil in je bilo mogoče iti na sever, se je podal po Trolla. Žalibog je našel tam gori samo truplo barona Trolla in njegov dnevnik, ki je bil poln znanstvenih zapiskov velike vrednosti. Pri povratku z druge poti na sever, ga je dohitela rusko japonska vojna, zato se ni vrnil v Petrograd, ampak naravnost v Vladivostok, kjer se je boril kot poveljnik neke večje torpedovke. V Rusijo se je vrnil preko Amerike, kjer je proučil politično, socialno in ekonomsko organizacijo ameriških združenih držav. Zdaj je uvidel poglobnost carskega sistema v Rusiji in je sklenil, da bo delal za obnovo svoje domovine z vso močjo. Toda položaj ni bil ugoden zanj, zato se je hitro umaknil iz političnega življenja in je nadaljeval znanstveno delo barona Trolla. Pozneje je bil dodeljen mornariškemu ministrstvu, kjer so ga čislali radi bistroumja. Kmalu je postal admiral, ki ga je vedno spremljala bojna sreča.

Aprovizacija.

a Užigalice. Ljubljanski trgovci, ki hočejo prodajati užigalice, naj se zglase pri trvdki Jelačin, Rimska cesta. V nadrobni prodaji stane 1 škatljica užigalice 50 vin. Prodaja teh užigalic ni vezana na karte.

Odvajalno sredstvo, ki je vsak lahko zavžije brez pomisleka, so Fellerjeve milo odvaj., žoldec krepilne rabarb., »Elsa-kroglice«. 6 škatelj 12 K pri lek. E. V. Feller, Stolica, Elsatrg št. 245 (Hrv.). 6 dvoj. ali 2 spec. pri lek. Fellerj., »Elsa-fluida« franko 24 kron. Bei lajšajoč. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več obnem, mnogo prihrani. (et)

Ubežnik.

Povest.

Špansko spisal Ferman Caballero. Prevel Al. P.

(Dalje.)

III.

SERVILI IN LIBERALCI.

Povsod je mrgolelo dvajsetletnih postavodajalcev, katerim se je zdel Kristus prestar, in so zato želeli, postaviti se na njegovo mesto in prevzeti oblast nad človeštvom. Julius Sandeau.

Komaj je preteklo četrto ure, in že so se oglasili zunaj hitri koraki, in v sobo je vstopila oseba, na katero je bilo adresirano pismo; pohitela je k tujcu, ga objela in vzklila:

»Leopoldo, Leopoldo! Ti tukaj? Skrit? Kaj si pa zopet napravil ali kakšna nesreča je to?«

Doña Escolastica in Doña Liberata so se obzirno umaknile in oddaljile z lučjo, da bi posvetile svojemu Pepetu na stopnicah.

Ko sta bila sama, je poročal Leopoldo svojemu prijatelju sledeče:

»Ko je moj polk trčil s kraljevimi četami, smo dezertirali trije častniki, seveda sami exaltados.* Posrečilo se nam je, priti do Gibraltarja, kjer so nas sprejeli Angleži kot junake in nas preoblečene in z napačnimi potnimi listi vkrcali v družbi zelo sumljivih elementov na neko obrežno ladjico. In odpeljali smo se v Cadiz. A neka s topovi oborožena ladja nas je ujela in privlekla prav do tukaj.

Ker se je to zgodilo ponoči, sem se lahko skril v gube jadra, ki je bilo spravljeno v kabini. Druge so prepeljali na suho, jaz pa sem ostal cel dan v skrivališču. Ko se je stemnilo, sem prilezel iz svoje luknje in se dal spoznati mornarjema, ki sta bila ostala kot straža na ladji.

Ta dva sta me skrivaj spravila na suho; ko sem pa šel čez ribji trg, sem zaslišal, da mi nekdo od carinskega urada ob obrežju kliče, naj se ustavim. Čeprav sem dobro vedel, da me kličejo le vsled tega, če imam slučajno pri sebi kaj prepovedanega blaga, se mi vendar ni zdelo varno, da bi se podvrgel preiskavi kakršnekoli vrste, in zato sem jo potegnil.

Tedaj sem pa zaslišal za seboj hrup ljudi, da bi me prijeli; da ne bi dosegli svojega cilja, sem jo s polno paro odkuril in jim kolikor mogoče hitro kazal pete. Nisem vedel, kam bi bežal — pa glej, takrat zagledam pred seboj stolp tega starega gradu z odprtim, razsvetljenim oknom, kakor bi me klicalo: le noter, dečko!

Se iz gimnazije veš, kako izvrsten telovadec sem; po razpokah in ven molečem kamenju razpadajočega zidovja sem priplezal do okna, skozi okno v sobo in sem se naenkrat znašel pred eno izmed grajskih kraljičin, kateri sem se zdel z mojo čelado (vulgo čepico) bogve kaj, in ... konec je pojedine in tudi moje povesti!

»In kaj storimo sedaj?« je obupno vprašal Valverde.

»Oddahnimo se, da se ne zadušimo,« je malomarno odgovoril Leopoldo. »Ali si se že tako nalezel tiranskih idej in načel onih, med katerimi živiš sedaj, da že vidiš nad mojo glavo Damoklejev meč?«

* Ultraliberalci, prenapeti svobodni selci; od časa španske revolucije v letu 1820. odločna demokratična stranka, ki je bila za ustavo.

»Zapustil si svojo zastavo, sedaj naj te pa preoblečenega in s ponarejenimi potnimi listi primejo v bližini zasedenega kraja kot ogleduha ...!« je bolestno vzklil njegov prijatelj, »in ti si vkljub temu tako malomaren in razposajen!«

»Kaj naj pa napravim?« je govoril Leopoldo. »Ali naj začnem patetično deklamirati? Ne, tega pa že ne! Vse patetično mi je anti-patično — (krasno!) prost mora biti mož in brez pretvare — plemenito in svobodno čuteč mož ne bo nikdar zatajil svojega značaja, in če me obsodijo na smrt, boš videl, da bom še na vislicah prepeval.«

In Leopoldo, ki je imel zelo lep glas, je prišel peti:

Kaj mi mar, če žuga mi krvnik
s svojimi zvijačnimi krdeli,
če množina s srditim krikom
prisega smrt mi tisočero!«

»No, smrti se ti ravno ni treba bati, in še manj tisočere,« se je smehljajoč se oglasil Valverde, »stvar je namreč popolnoma drugačna. Skrbeti moramo v prvi vrsti, da te ne osumijo kakega podlega dejanja, da ne bode pričeli vlačiti tvojega slavnega imena po sod-nijah, in poleg tega, da te ne zaprejo in ti ne nakopljejo različnih sitnosti na glavo. Zaenkrat morajo ostati v svojem skrivališču.«

»Jaz nimam nič proti temu, s pripombo, če ne bo predolgo trajalo,« je odgovoril Leopoldo. »Kajti ta stari grad s svojimi slepo posnemajočimi ga prebivalci, bi me v kratkem času izpremenil v budalo. In če mi kmalu ne pomagaš, da se umaknem skozi vrata, izginem skozi okno, skozi katero sem prišel, čeravno se izpostavljam nevarnosti, da pridem medpotoma na desni v dotiko s črnimi mustačami tvojega hvastača Soto, in na levi s plavimi, priskutne in posušene lilije, vojvode Angoulême.«

»Kako strašno zaupaš v srečo, v zvestobo tvojih prijateljev in pomanjkanje tiranstva ravnano onih, ki jih zmerjaš s tirani!« je odgovoril Valverde. »A če dobro premislim, je ravno v tej drznosti in nesramnosti, s katero se povsod ponašate, hvala za nas. Prišel bi rad večkrat k tebi, a mi ne bo mogoče, da ne zbudim kakega suma; storiti hočem pa vse, da varno spravim tvojo čast s tega kraja. Samo obljubi mi, da boš miren in da ne boš delal nikakih neumnosti.«

»Predvsem, moj dobri Pilades, mi pre-skrbi mojo obleko; kajti te-le cunje me težijo in stiskajo kot srednjeveški sklep. Poleg tega bi tej-le grajski matroni, ki se drži zelo vzvišeno, rad nekoliko imponiral in ji poiskusi vtepti v glavo nekaj idej o enakopravnosti.«

Valverde mu je vse zabičal in odšel, njegovim gostiteljem pa je zabičal strog molk.

Med tem pogovorom sta ženski kolikor mogoče udobno opremili družinsko obednico za goste. Kaplan jim je posodil posteljo, na kateri sicer niso bile pogrnjene fine in lepó dišeče rjuhe. Dalje so pripravili gostu večerjo, nekaj svežih jaje in gazpacho — in Leopoldo je použil vse z apetitom svojih dvajsetih let, ki ga je še nekoliko povečal en dan strogega posta; kmalu nato je spal spanje pravičnega ...

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.
Odgovorni urednik Viktor Cenčič.
Tiska Južoslovanska tiskarna v Ljubljani.